

изпълнява изключително от цигани. Музикалната група е трио от цигулка, кларнет и сантур⁴⁶. Цигуларите са от т.нар. калугеровски чалджии – български цигани кеменджии, преселили се пред Освобождението от с. Калугерово в града. По същото време в Казанлък много години по сватби, веселия и на българи, и на турци свирят цигани – кларнетистът Каймак Али и придружаващият го цигулар Мутката (НА на БАН, сб. XVII, оп. 1, а.е. 96, л. 26; а.е. 52, л. 69).

В гр. Елена през 20-те г. на XX век ходят да свирят по сватби “знаменателните” цигани музиканти Генчо и Атанас – цигулка и кларнет. „Когато били в махалата Дядовци да свирят, сватбарите ги гощават – свинско с ориз, печена пуйка “кописка” (със зеле). Да ядат, “ама сърце ключ” – т.е. свил им се стомахът. А в къщи “уста зяпнала, ама няма нищо”. Та като свирели, подканяли: “Айде ма, булки, дигайте си краката” (Сиракова 2002: 59).

В по-големите кюстендилски села в началото на XX век всяка неделя и в празничните дни на мегдана се вият народни хора. Обикновено хорото започва под звуците на някоя игрива песен, изпълнявана от пет-шест моми песнопойки. След това идват „тупанджия циганин или свиркаджия – циганин или българин. Най-често играят (в смисъл на свирят – б.а.) на тупан или на кемеи” (Захариев 1918: 143).

Народно веселие

За обслужване на всекидневните мъжки забавления в средата на XIX век в Сливен се формират, утвърждават и стават много популярни цигански музикални формации от кларнети, зурни и медни инструменти в съчетание с тъпан.

Придружават и весе-

лят местните гуляйджии в закътаните в балканските дефилета долапи⁴⁷ и воденици. В последствие тези импровизирани оркестри включват цигулки, кларнет, флигорна и тъпан. „Престарелият дядо Петър Шиничията разказва, че трима приятели – веселяци и по-буйни глави, три дни и нощи яли, пили, пяли по същите места с четирима свирачи цигани срещу направената в края сметка (хесап) да платят за свирнята и яденето по три гроша и руп⁴⁸” (Пейчева 1999: 38).

⁴⁶ сантур (от турски) – вид струнен музикален инструмент

⁴⁷ долап (от пер.-турски) – голямо колело, което извлича вода за тепавица за напояване на градини

⁴⁸ руп – монета със стойност от ¼ от гроша